C/2024/1980

18.3.2024.

Mišljenje Europskog odbora regija o paketu olakšica za MSP-ove i BEFIT-u

(C/2024/1980)

Izvjestiteljica: Kate FEENEY (IE/RENEW E.), članica Vijeća grofovije Dun Laoghaire Rathdown

Referentni dokument/i:

Paket olakšica za MSP-ove
COM(2023) 535 final

Prijedlog uredbe o suzbijanju zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama
COM(2023) 533 final

Prijedlog direktive o uspostavi sustava oporezivanja sjedišta za mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća te o izmjeni Direktive 2011/16/EU
COM(2023) 528 final

Prijedlog direktive o poslovanju u Europi: Okvir za oporezivanje dobiti (BEFIT)
COM(2023) 532 final

Prijedlog direktive o transfernim cijenama
COM(2023) 529 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće napomene

1. izražava zabrinutost zbog razmjera geopolitičkih izazova i izazova u području konkurentnosti s kojima se suočavaju europska poduzeća te njihovog utjecaja na gospodarsku otpornost Europe; slaže se da se MSP-ovi, koji čine 99 % poduzeća u EU-u i osiguravaju dvije trećine radnih mjesta u EU-u, suočavaju s dosad nezabilježenom nesigurnosti povezanom s nestabilnošću u trenutačnom globalnom gospodarskom kontekstu, s ograničenjima u lancu opskrbe, manjkom radne snage, nepoštenim praksama tržišnog natjecanja i rastućim regulatornim pritiskom zbog čega im je poslovanje postalo zahtjevnije;

2. nadalje napominje da su mnogi izazovi s kojima se suočavaju MSP-ovi već otprije poznati i da su prethodili aktualnoj geopolitičkoj krizi i krizi nakon pandemije bolesti COVID-19. Stoga pozdravlja ambiciju Europske komisije da u središte pozornosti stavi MSP-ove, ali napominje da bi ta potpora trebala biti kontinuirana i proaktivna, a ne reaktivna;

3. slaže se da rješavanje tih izazova mora biti dio industrijske strategije EU-a, oslanjajući se na zamah postignut Direktivom o energetskoj učinkovitosti, Direktivom o energiji iz obnovljivih izvora III, Direktivom o oporezivanju energije i Aktom o čipovima, kako bi se stvorila otvorena strateška autonomija Europske unije;

4. podsjeća da je Europska komisija objavila komunikaciju o gospodarskoj sigurnosti u Europi; napominje da bi širok okvir industrijske politike EU-a trebalo uključiti u nacionalne programe reformi država članica i programe pametne specijalizacije regija;

5. u tom kontekstu pozdravlja Komunikaciju o paketu olakšica za MSP-ove i povezane zakonodavne prijedloge kao dugoočekivani zakonodavni paket za potporu konkurentnosti i otpornosti MSP-ova koji čine okosnicu europskog gospodarstva;

6. izražava žaljenje zbog toga što je paket olakšica za MSP-ove objavljen tako kasno u ovom političkom mandatu i stoga se sa zakašnjenjem bavi kombiniranim učincima pandemije bolesti COVID-19, ruske ratne agresije na Ukrajinu i njihovih posljedica, kao što su energetska kriza, problemi u globalnom lancu opskrbe i sve veća inflacija, koji su doveli do sporog oporavka i slabijih rezultata europskih MSP-ova;

7. smatra da su trenutačni trendovi znak da društvu sve više prijete višestruke krize. Gospodarstvo se stoga mora prilagoditi, i to tako da postane održivo, stabilno i otporno. Moramo se pripremiti za novu stvarnost obilježenu neizvjesnim geopolitičkim situacijama, pandemijama i ekstremnim vremenskim uvjetima. Ujedno će biti potrebno uložiti dodatne napore kako bi se zauzdale klimatske promjene jer su se prema izvješću Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) iz 2023. globalne emisije stakleničkih plinova nastavile povećavati. Ti će izazovi iz temelja promijeniti uvjete u kojima se odvijaju gospodarske aktivnosti;

8. slaže se da se širok raspon političkih mjera i instrumenata financiranja utvrđenih u paketu olakšica za MSP-ove mora provesti u bliskoj suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima kako bi se podržalo lokalno poduzetništvo i inovacije te iskoristile prednosti i resursi svake regije;

9. poziva na potpuno priznavanje načela „počnimo od malih” kao istinske paradigme primjenjive tijekom cijelog zakonodavnog ciklusa EU-a i izražava snažnu nadu da će Europska komisija i suzakonodavci u potpunosti prihvatiti i primijeniti to načelo u svojem radu; podsjeća da načelo „počnimo od malih” ne bi smjelo ugroziti uzimanje u obzir održivosti, za koje smatra da je sastavni dio svih politika EU-a;

10. podržava imenovanje izaslanika EU-a za MSP-ove koji će izravno izvještavati predsjednika Europske komisije, čime će se ojačati uloga mreže izaslanika za MSP-ove i filtera za MSP-ove; istodobno poziva Europsku komisiju da osigura dodanu vrijednost ove uloge kako bi se spriječilo udvostručavanje rada GU GROW; predlaže stvaranje snažnije sinergije između mreže izaslanika za MSP-ove i relevantnih teritorijalnih aktera;

11. poziva Europsku komisiju da razmotri novi okvir u kojem bi se *start-up* i *scale-up* poduzeća razlikovala od drugih MSP-ova i u kojem bi se prepoznala ključna uloga te skupine poduzeća u postizanju gospodarskog rasta, koji doprinosi ciljevima rasta s nultom neto stopom emisija, kao i njihov doprinos povećanju industrijske autonomije EU-a;

Regulatorne olakšice i digitalizacija

12. priznaje da su regulatorna i administrativna opterećenja neke od glavnih prepreka o kojima mala i srednja poduzeća te industrijska tijela sustavno izvješćuju [1] i pozdravlja činjenicu da se paketom olakšica za MSP-ove u velikoj mjeri odgovara na taj prioritet; ističe predanost OR-a uklanjanju opterećenja i prepreka u prekograničnoj dimenziji putem rada njegove platforme EGTS (Europska grupacija za teritorijalnu suradnju);

13. priznaje da je, u sve složenijem globalnom kontekstu, za postizanje ciljeva zelenog plana EU-a potreban pojednostavljeni regulatorni okvir koji je fleksibilan, prilagodljiv, proporcionalan i kojim se ispunjavaju željeni ciljevi, što je od ključne važnosti posebno za najranjivije gospodarske subjekte kao što su mala mikropoduzeća i obiteljska poduzeća;

14. prima na znanje predanost Komisije osiguravanju da testovi utjecaja zakonodavstva na MSP-ove, filteri za MSP-ove i provjere konkurentnosti postanu norma u donošenju politika EU-a; naglašava da bi, kad je riječ o testovima za MSP-ove, Europska komisija trebala osigurati da njezine uprave raspolažu dostatnim resursima i organizacijskim kapacitetom za provođenje visokokvalitetnih testova za MSP-ove. Testovi utjecaja zakonodavstva na MSP-ove trebali bi se primjenjivati tijekom pripreme svih nacrta zakonodavstva, a ne samo kod gospodarskih pitanja. Također bi trebalo uzeti u obzir kumulativni učinak i neizravni učinak zakonodavstva. Test bi trebalo ažurirati tijekom cijelog zakonodavnog postupka. Slični mehanizmi, kojima se prepoznaje uloga lokalnih i regionalnih vlasti u prenošenju prava EU-a i kojima se ne nameću dodatni zahtjevi za zakonodavstvo, potrebni su na razini država članica;

---

[1] https://www.smeunited.eu/news/smes-require-rules-that-reach-objectives-not-add-red-tape.
https://www.eurochambres.eu/wp-content/uploads/2022/11/EES-2023-Euochambres-Economic-Survey-Report.pdf.
https://www.businesseurope.eu/policies/smes-and-entrepreneurship/reducing-regulatory-burdens-smes.

15. u vezi s testom utjecaja zakonodavstva na MSP-ove poziva Europsku komisiju da osigura da se u procjenama učinka razlikuju različiti razredi veličine MSP-ova (mikro, mala i srednja poduzeća) kako bi se omogućila detaljnija i usmjerenija procjena učinka svake inicijative, uz uključivije sudjelovanje dionika MSP-ova;

16. poziva na jačanje uloge OR-a u platformi „Fit for the Future" kroz rad njegove mreže RegHub te na jačanje sinergije između testova za MSP-ove i procjena teritorijalnog učinka s obzirom na to da velika većina MSP-ova već posluje na lokalnim tržištima;

17. predlaže da se mreža RegHub OR-a uključi u postupak smanjenja opterećenja i poziva javna tijela na svim razinama da poduzmu slične mjere racionalizacije u okviru svojih nadležnosti;

18. pozdravlja obvezu Komisije da za 25 % smanji teret izvješćivanja koji proizlazi iz zakonodavstva EU-a; smatra da se taj cilj najbolje može postići primjenom koncepta aktivne supsidijarnosti i u okviru bliskog partnerstva s poslovnim organizacijama i gospodarskim komorama;

19. vjeruje da digitalizacija ima znatan potencijal za uklanjanje prepreka i tereta izvješćivanja za MSP-ove; pruža punu potporu uspostavi europskih centara za digitalne inovacije diljem EU-a i smatra da bi jedinstveni digitalni pristupnik i novi tehnički sustav temeljen na načelu „samo jednom", ako se pravilno razviju i provedu, mogli ponuditi dodatne mogućnosti u tom području; međutim, naglašava da je važno upoznati MSP-ove o tim novim alatima i funkcijama koje oni nude i smatra da se to najbolje može učiniti na lokalnoj i regionalnoj razini;

20. napominje da mnoge lokalne i regionalne vlasti već raspolažu primjerima najbolje prakse u pogledu regulatornih olakšica i već provedenih mjera za smanjenje izvješćivanja za mala i srednja poduzeća. Te informacije dobile su od MSP-ova i lokalnih dionika. Kao predstavnik regija i općina u EU-u OR posjeduje stručnost za prikupljanje tih primjera i promicanje njihove šire primjene;

21. pozdravlja prijedlog Komisije da zajedno s Europskim parlamentom i Vijećem provede „na licu mjesta" procjene učinka predloženih znatnih izmjena zakonodavnih prijedloga Komisije na MSP-ove i konkurentnost; predlaže da se uključe relevantni izvjestitelji OR-a jer mogu dati vrijedan doprinos postupku zbog svoje blizine MSP-ovima na lokalnoj razini;

22. naglašava da bi europski MSP-ovi imali koristi od veće povezanosti digitalizacije i agende za bolju regulativu u javnom sektoru. U tu svrhu mogli bi koristiti nedavni rad mreže RegHub na javnoj nabavi i strategijama interoperabilnosti vlada EU-a te uključiti lokalne i regionalne aktere u pronalaženje inovativnih regulatornih rješenja;

23. naglašava da su europske regije i gradovi otvoreni za nove ideje i da bi mogli ponuditi prostor za smještaj regulatornih izoliranih okruženja za testiranje pravila i propisa, koji pogoduju inovacijama, u ograničenom okruženju, a zatim izvješćivati o primjerima najbolje prakse; OR već mapira takve projekte koji naše MSP-ove pripremaju za budućnost, primjerice u području umjetne inteligencije. Ovisno o primjeni, rješenja u području umjetne inteligencije omogućuju poduzećima da ubrzaju proizvodne procese ili učine radne postupke učinkovitijima i stoga isplativijima, ali mogla bi se upotrijebiti da se poduzećima olakša uspostavljanje kontakta s tijelima vlasti i ispunjavanje pravnih i administrativnih propisa te da ti postupci postanu jeftiniji. Takve ideje trebale bi se razvijati u većem opsegu u svim gradovima i regijama EU-a;

24. napominje da su za digitalnu transformaciju u sektoru MSP-ova potrebni informatički sustavi koji su ažurirani, potiču povjerenje u sektor i imaju najvišu razinu kibersigurnosti;

25. traži da se nastojanja usmjerena na pojednostavljenje i smanjenje propisa i na poticanje digitalizacije oslanjaju na jedinstveni digitalni pristupnik EU-a;

Ulaganja i pristup financiranju

26. primjećuje da većina europskih MSP-ova ulaže u svoju održivu tranziciju, ali i da imaju poteškoća s pristupom povezanom financiranju i s povezanim zahtjevima izvješćivanja;

27. predlaže da se, s obzirom na važnu ulogu bankovnog financiranja, kao i ograničenja postojećih subvencija i slabu relevantnost tržišta kapitala za mala i srednja poduzeća, sposobnost banaka da postignu održivo i drugo financiranje potrebno za uspjeh MSP-ova poveća poticajima i pojednostavljenim propisima, imajući na umu dugoročni cilj postizanja financijske samoodrživosti poduzeća;

28. zalaže se za snažne regionalne ekosustave koji bi na europskoj razini bili čvrsto povezani putem međunarodne razmjene znanja među MSP-ovima i regionalnim vlastima, osobito s pomoću ulaganja u međuregionalne inovacije;

29. podržava nove alate razvijene u okviru novog inovacijskog programa EU-a, npr. stvaranje regionalnih inovacijskih dolina, i poziva posebno europske poduzetničke regije da iskoriste povezane mogućnosti financiranja i suradnje;

30. poziva na veću sinergiju između Europskog fonda za regionalni razvoj, programa InvestEU, Digitalna Europa i Obzor, posebno kako bi se ojačala suradnja između MSP-ova, sveučilišta, tehnoloških centara, europskih centara za digitalne inovacije i drugih istraživačkih i inovacijskih organizacija;

31. ističe da je potpora MSP-ovima u okviru kohezijske politike i dalje ključna, posebno u trenutačnom kontekstu ograničenja opskrbe, visokih cijena energije i inflacije. Kao potpora rastu MSP-ova i poboljšanju njihove konkurentnosti utrošit će se u okviru kohezijske politike više od 23 milijarde EUR. Stoga je iznimno važno što prije provesti operativne programe u regijama EU-a i izbjeći nepotrebne prijenose financijskih sredstava u druge programe EU-a;

32. iako pozdravlja napore koje Komisija ulaže u jačanje europske konkurentnosti, među ostalim putem Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), kojom se nastoji pojednostaviti ulaganja u strateške tehnologije ključne za konkurentnost i stratešku autonomiju Europe, Odbor ponavlja svoje negativno stajalište, izraženo u nedavnom mišljenju OR-a o reviziji VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., o preusmjeravanju sredstava kohezijske politike na velika poduzeća u regijama „u tranziciji”, kao i na razvijenije regije država članica s BDP-om po stanovniku ispod prosjeka EU-a, kako je predviđeno u prijedlogu STEP-a;

33. ističe obećavajuću ulogu fondova poduzetničkog kapitala i skupnog financiranja u poboljšanju pristupa MSP-ova financiranju; poziva na njihovo veće priznavanje i potporu kao učinkovitih alata za poticanje gospodarskog rasta i konkurentnosti u Europi;

34. smatra da se razne vrste potpora EU-a mogu dobro kombinirati s ciljem jačanja ključnih područja STEP-a. S druge strane, treba odbiti povećanje sufinanciranja prioriteta programa STEP na 100 %. Ako se ne zatraži doprinos sufinanciranju, postoji opasnost da će dugoročna izvedivost projekata biti ugrožena;

35. prima na znanje dugo očekivani zakonodavni prijedlog o suzbijanju zakašnjelog plaćanja u plaćanju, što je u skladu s mišljenjem OR-a iz 2020. o strategiji za MSP-ove; prima na znanje razlog za uvođenje strogih i ujednačenih pravila plaćanja za sva poduzeća diljem EU-a, međutim smatra da se u predloženim odredbama ne pravi razlika između zakašnjelih plaćanja i dugih rokova za plaćanje;

36. smatra da će se time ograničiti sloboda MSP-ova pri sklapanju ugovora, osobito utvrđivanjem jedinstvenog maksimalnog razdoblja plaćanja od 30 dana u poslovanju među poduzećima, čime bi se ugrozila njihova sloboda da kao privatna gospodarska poduzeća dogovore različite uvjete plaćanja, a pritom treba uzeti u obzir i to da između velikih i malih odnosno srednjih poduzeća postoje različiti stupnjevi pristupa kreditima i financijskom sektoru;

37. nadalje prima na znanje zabrinutost u nekim sektorima i nekim vrstama MSP-ova koji smatraju da bi to moglo negativno utjecati prije svega na maloprodajni sektor koji prevladava u ruralnijim područjima; predlaže da se to u početku uvodi postupno;

38. smatra da će prikupljanje kvantitativnih podataka i praćenje platnog ponašanja koje provodi Opservatorij EU-a za plaćanja biti korisno za donošenje odluka o budućim politikama;

39. poziva javna tijela na svim razinama u svim državama članicama EU-a da budu primjer u promicanju kulture pravovremenih plaćanja u okviru javnih ugovora i da se njome vode prilikom plaćanja na različitim razinama javne uprave. To uključuje osiguravanje, u mjeri u kojoj je to moguće, pravodobnog izvršenja uvjeta plaćanja za složenije projekte koje provode javni izvođači i njihovi podugovaratelji, kao što su građevinski radovi, usluge prijevoza, informatičke usluge itd., pri čemu se potvrđuje da će to ponekad biti izvan kontrole javnog naručitelja;

Vještine potrebne za zelenu i digitalnu tranziciju

40. upućuje na nedavno istraživanje Eurobarometra ([2]), u kojem su MSP-ovi kao daleko najveći problem istaknuli nedostatak kvalificiranih zaposlenika i njegove posljedice. Često ne raspolažu istim resursima kao velika poduzeća za zapošljavanje takve radne snage i ulaganje u njihovo osposobljavanje. Stoga, posebno u okviru Godine vještina 2023., najveću pozornost treba posvetiti stjecanju vještina i prekvalifikaciji zaposlenika MSP-ova, kao i privlačenju talenata i priznavanju kvalifikacija;

41. uviđa da se MSP-ovi u ovoj Europskoj godini vještina, kako bi potaknuli poduzetnički duh za inovacije, konkurentnost i rast, oslanjaju na raznolik raspon vještina i talenata. Lokalne i regionalne vlasti mogu pružiti odgovarajuću potporu regijama, posebno udaljenim i ruralnim regijama, u stvaranju odgovarajućih gospodarskih i socijalnih uvjeta za poticanje mladih da ostanu u svojoj regiji;

42. ističe da se vještine koje su ključne za zelenu i digitalnu tranziciju europske industrije najbolje prenose MSP-ovima putem regionalnih partnerstava, mreža i klastera; skreće pozornost na važan doprinos partnerstava u okviru Pakta za vještine i brojnih uspješnih mjera za razvoj vještina provedenih na lokalnoj razini;

43. naglašava potrebu za uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti u stvaranje predviđenih dolina s nultom neto stopom emisija i industrijskih saveza;

44. u tom pogledu pozdravlja uspostavu baze talenata EU-a i potiče Komisiju i države članice da grade međuinstitucijsko partnerstvo s lokalnim i regionalnim vlastima i OR-om kako bi se osiguralo da osobe s odgovarajućim vještinama budu zaposlene na odgovarajućem radnom mjestu;

45. kako bi se poboljšalo zapošljavanje i usklađivanje ponude i potražnje radnih mjesta, poziva na brže i učinkovitije priznavanje stručnih kvalifikacija državljana trećih zemalja, među ostalim putem partnerstva između država članica i Europske komisije s trećim zemljama;

46. poziva da se MSP-ovima u sektorima koji se suočavaju s akutnim nedostatkom radne snage, kao što su ugostiteljstvo i maloprodaja, u partnerstvu s lokalnim i regionalnim vlastima pruži brza i ciljana potpora za sveobuhvatno osposobljavanje radnika migranata i izbjeglica, što uključuje tečajeve jezika i programe upoznavanja kulture;

47. ističe važnost podupiranja inicijativa za strukovno osposobljavanje kojima se podupiru nove vještine i prepoznaje uloga lokalnih i regionalnih vlasti u izgradnji partnerstava na lokalnoj razini putem odnosa s poslovnim organizacijama te napominje da mnoge regije već uspješno provode takve inicijative;

48. potiče države članice i Europsku komisiju da priznaju značaj mentorstva kao ključnog elementa za premošćivanje jaza između obrazovanja i zapošljavanja, poboljšanje vještina, samopouzdanja i motivacije ljudi, i to ne samo u kontekstu malih i srednjih poduzeća;

Oporezivanje

49. smatra da je BEFIT složen i vrlo detaljan prijedlog sa značajnim posljedicama za vlade i poduzeća. Naglašava da je trenutačni prioritet u EU-u provedba Direktive Vijeća o osiguravanju globalne minimalne razine oporezivanja za skupine multinacionalnih poduzeća u Uniji (Direktiva o drugom stupu). Potvrđuje da će vladama i drugim dionicima trebati vremena za procjenu učinka Direktive o drugom stupu te da je potrebno pažljivo razmotriti i analizirati međudjelovanje Direktive o drugom stupu i prijedloga okvira BEFIT;

([2]) Istraživanje Eurobarometra: *SMEs and skills shortages* (MSP-ovi i nedostatak vještina), studeni 2023.: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2961.

50. naglašava da je, ako se Direktivom o transfernim cijenama želi postići cilj smanjenja sporova povezanih s transfernim cijenama i troškova poslovnog usklađivanja, potrebno osigurati da je Direktiva u skladu s načelom nepristrane transakcije i da ne stvara rizik od razilaženja i povećanih sporova s trećim zemljama;

51. smatra da će čimbenik uspjeha inicijative sustava oporezivanja sjedišta biti njegova sposobnost da privuče poduzeća da se uključe u program; da bi se to postiglo, program mora osigurati istinsko pojednostavljenje i smanjenje troškova ispunjavanja poreznih obveza;

52. smatra da bi osobito manji MSP-ovi koji posluju na svojim domaćim tržištima mogli imati veliku korist od novih pravila oporezivanja utvrđenih u Prijedlogu direktive za sustav oporezivanja sjedišta, što bi ih moglo potaknuti na rast i širenje unutar jedinstvenog tržišta EU-a bez nepotrebnih opterećenja pri izvršavanju poreznih obveza. Naglašava da potencijalne koristi za MSP-ove moraju biti razmjerne administrativnom opterećenju i troškovima provedbe za porezne uprave u EU-u.

Bruxelles, 31. siječnja 2024.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Vasco ALVES CORDEIRO